

KRIMINALOMSORGEN

**Å gi
informasjon til
barn om straffe-
gjennomføring
med elektronisk
kontroll**

Ord vi bruker ofte

Når vi skriver «**foresatte**» mener vi den som har ansvar for det barnet som skal få informasjon.

Vi kaller straffegjennomføring med elektronisk kontroll for EK (fotlenke).

Når vi skriver «**ansatte**» mener vi de som jobber i kriminalomsorgen som kommer hjem til dere.

Når vi gir informasjonen til barnet bytter vi ut ordet «**ansatte/foresatte/domfelte**» med det ordet barna bruker (f. eks. mamma, pappa, storebror, fornavn).

Når vi skriver «**domfelte**» mener vi den som skal gjennomføre straff med EK.

Dette er en veileder til ansatte og foresatte

Den er ment som et hjelpemiddel til bruk når man skal gi informasjon til barn om at en de bor sammen med har søkt om EK.

- Som hovedregel er det foresatte som gir informasjonen til barna
- Ansatte kan hjelpe til med å gi informasjonen dersom foresatte ønsker det
- I noen tilfeller kan kriminalomsorgen bestemme at ansatte skal være med å gi informasjonen eller at det er ansatte som skal gi informasjonen. Dette er for å sikre at barns rettigheter og behov blir ivaretatt.

Barn skal få uttale seg før det blir bestemt om EK skal innvilges

Barns rett til å få informasjon og å uttale seg i saker som gjelder dem, er bestemt i:

- Grunnloven § 104
- Menneskerettsloven § 2 nr. 4
- Barneloven
- Forskrift til straffegjennomføringsloven § 1-3 og § 7-9
- Retningslinjer til straffegjennomføringsloven 16 a 8

Bakgrunn

Barn som bor sammen med den som har søkt om EK, har rett til å få informasjon om hvordan EK fungerer og hvordan EK påvirker hverdagen. Barn skal også få anledning til å uttale seg i saker som gjelder dem.

- Alle barn som er fylt 7 år og som bor i hjemmet (heltid, deltid, helg) har rett til informasjon
- Barna skal få informasjon på en måte som de forstår
- Det er kriminalomsorgen sin plikt å sikre at informasjon blir gitt

Barna kan velge å si nei til å få informasjon, og til å uttale seg.

Ansatte i kriminalomsorgen skal sørge for at barna får informasjon om hva dette betyr.

Foresatte og/eller **domfelte** må signere på et samtykkeskjema som bekrefter at informasjonen er gitt.

Det er som hovedregel **foresatte** som skal gi informasjonen til barnet. Det er lettere for **foresatte** å gi informasjon til barnet på en god måte hvis de vet hvorfor det er viktig for barnet å få informasjonen.

Ansatte skal passe på at **foresatte** vet:

- hvorfor det er viktig at barna får informasjon
- hva de skal informere om

Dersom **foresatte** er usikker eller ønsker hjelp, skal **ansatte** gi dem veiledning og råd, eller delta i samtalen.

Både **foresatte** og barn skal få informasjon om hvem de kan ta kontakt med, dersom de ønsker mer veiledning fra andre som har kompetanse på barns behov (helsesøster, familievernkontor mm).

Hvorfor det er viktig å gi informasjon til barn

EK setter store begrensninger for hvor domfelte kan være og hva de kan gjøre. Når barn forstår hva EK er og hva det innebærer, er det lettere for dem å uttale seg om hva de synes.

God informasjon kan bidra til at gjennomføringen av EK i hjemmet oppleves mindre belastende for barnet. Barn skaper ofte egne historier når de ikke forstår, som kan være verre og vanskeligere enn realiteten. God informasjon om hva som skjer, kan gjøre dem tryggere. Samtalen skal vise barnet at det er trygt å komme med spørsmål og reaksjoner både nå og gjennom hele perioden med EK.

Viktig å huske på når vi informerer barn

- *Barn trenger å forstå den virkeligheten de har rundt seg*
- *Sannhet og åpenhet skaper trygghet selv om sannheten er vond. Det er viktig at sannheten presenteres etter alder og modenhet*

Det er mange ting som påvirker om EK kan innvilges. Det er ikke barnet som bestemmer om det blir EK eller ikke.

Rett til å uttale seg

Barn har rett til å si hva de synes om gjennomføring av EK i sitt eget hjem. Det er viktig for kriminalomsorgen å vite hva barna synes. Barnets mening skal tas med i vurderingen, men det er ikke barnet som bestemmer om EK innvilges.

- *Barn har ikke plikt til å uttale seg*
- *Barnas mening tillegges ulik vekt i avgjørelser etter alder og modningsnivå*
- *Dersom barna ikke vil uttale seg, må kriminalomsorgen journalføre dette*

Barn har rett til å si hva de synes om gjennomføring av EK hjemme.

*Barn har rett til
å få informasjon
i saker som
gjelder dem.*

*Ansatte kan hjelpe til
med å gi informasjonen
og passe på at barna
får si hva de synes.*

*Barna kan velge å si nei
til å få informasjon,
og velge å si nei til
å uttale seg.*

Barna kan fargelegge huset om de ønsker

Barn trenger å forstå hvordan EK påvirker livet og hverdagen deres. Vi kan forklare det med utgangspunkt i følgende tema:

- Fotlenken og utstyret – vise frem, se på bilder og forklare hvordan det virker*
- Venner på besøk – hvordan gjør vi det?*
- Hvor domfelte kan gå og ikke gå – og når*
- Mennesker de ikke kjenner som kommer hjem til dem for å sjekke – hvem de er, hvorfor de kommer, at de ikke har uniform, hvem de skal snakke med og hvor de skal være når de kommer*
- Når andre blir nysgjerrig – hva skal vi si og hvordan svare på spørsmål?*
- Spør hva barnet tenker kan bli annerledes og lytt til svaret. Besvar det du kan*

Informasjon som barn skal få

At **domfelte** skal gjennomføre en straff for et lovbrudd, enten i fengsel eller hjemme med EK. **Foresatte** bestemmer selv om de vil si hvilket lovbrudd

At barnet har rett til å få informasjon, og kan få si hva det synes om det som skal skje

Hva EK er, reglene **domfelte** må følge, timeplanen, og hvordan dette kan virke inn på barnets hverdag

Informasjon om kriminalomsorgen, hva **ansatte** skal gjøre når de kommer på besøk, og hvordan kontrollene gjennomføres

*Omtrent hvor lenge
straffegjennomføringen
skal vare*

*Hva som skjer hvis
den domfelte ikke
følger reglene*

*Hvem barnet kan kontakte hvis de
lurer på noe (kriminalomsorgen, FFP,
Barn- og unges kontakt-
telefon, pårørendetelefon, helsesøster
mfl.). Dele ut informasjonsmateriell
med kontaktinformasjon*

Hvordan gi informasjon til barn

- Forbered samtalen. Tenk igjennom egne forventninger til samtalen, hvordan du vil håndtere barnets reaksjoner. Husk på at du kan få helt andre reaksjoner enn du har forberedt deg på
- Sett av god tid på et sted som er trygt for barnet
- Det du forteller må være sant
- Tilpass innholdet og ordene du bruker til barnets alder og modningsnivå
- Vær tydelig og konkret
- Du trenger ikke fortelle alle detaljer
- Ikke bortforklar og ikke bagatelliser
- Sjekk om barnet har hørt og forstått
- Gi barnet tid og rom til å snakke og stille spørsmål
- Lytt til og svar på det barnet spør om. Hvis du ikke vet svaret sier du at du ikke vet, og at du skal sjekke. Si det til barnet når du har funnet det ut.
- Sjekk ut bekymringer – alle bekymringer skal tas på alvor, både store og små
- Gi barnet rom til å reagere – alle reaksjoner skal møtes med forståelse. Det gir mulighet for bearbeiding og mening
- Hvis barnet ikke vil snakke, er det helt greit
- Følg barnets rytme. Ta pause eller avslutt hvis barnet gir signaler om at de ikke vil være der, eller ikke vil snakke mer. Dere kan fortsette senere hvis dere ikke blir ferdig

Tips dersom barnet ikke sier noe:

**«Hvis jeg var like gammel som deg og min .....
skulle ha fotlenke, så tror jeg at jeg ville lurt på .....**

**Eks: Hva med bursdager? Hva med jul? Kan vi dra på
ferie? Kan ..... følge meg på aktiviteter?**

Lurer du på dette også?»

Regelverket om informasjonsplikten

- *Informasjon skal bli gitt på en måte som er tilpasset barnas modningsnivå.*
- *Barn under 7 år skal få informasjon dersom man mener de er i stand til å danne seg egne synspunkt og er moden nok til å mene noe som har betydning for saken. Foresatte har best kjennskap til barnas modenhet, og deres vurdering skal vektlegges når man avgjør om barn under 7 år skal få informasjonen.*
- *Det må skrives i vedtaket at barnet har fått informasjon og at **foresatte/domfelte** har bekreftet dette skriftlig.*
- *Kriminalomsorgen kan gjøre unntak fra informasjonsplikten i særlige tilfeller der det er konkrete og dokumenterte holdepunkter for at informasjon ikke vil være til barnets beste. Domfeltes vurdering alene er normalt ikke tilstrekkelig til å begrunne unntak fra informasjonsplikten*
  - *Det er høy terskel for å ikke gi informasjon til barn som er fylt 7 år*
  - *Unntak må som oftest dokumenteres skriftlig fra annen offentlig instans, og det henvises til dokumentet i vedtaket*

Slik ser en fotlenke ut. Den festes rundt beinet til den som skal gjennomføre straff med EK. Fotlenken registrerer om domfelte er inne eller utenfor hjemmet.

Dette er en basestasjon (MU). Det er en slags telefon, slik at domfelte og kriminalomsorgen kan ringe til hverandre. Det er bare domfelte som skal svare hvis den ringer. MU'en måler også avstand til fotlenken og må derfor ikke flyttes. Ved bevegelse vil dette automatisk varsles kriminalomsorgen. MU'en pleier å stå på soverommet til domfelte.

Dette er et alkometer. Det brukes for å sjekke om domfelte har drukket alkohol. Alkometeret har et rør som domfelte skal blåse i.

Hvis du eller ditt barn vil snakke med oss i kriminalomsorgen, kan du ringe:

Andre du eller ditt barn kan ringe til hvis du lurer på noe: